

Nuorten parlamenttiin saapuneet kysymykset keväällä 2010

Nuorten parlamentti on peruskoulun yläluokkien oppilaille tarkoitettua toimintaa.

Nuorten parlamentin tavoitteet ovat:

- tukea lasten ja nuorten osallistumista ja osallisuutta
- edistää lasten ja nuorten kiinnostusta yhteiskunnalliseen toimintaan, erityisesti eduskuntaan
- kehittää toimintoja nuorten kuulemis- ja vaikutusmahdollisuuksien parantamiseksi

Nuorten parlamentti toteutetaan eduskunnan ja Kerhokeskuksen yhteistyönä. Vuosittain järjestetään kerholaistilaisuuksia ajankohtaista yhteiskunnallista kysymyksestä. Toiminta huipentuu joka toinen vuosi eduskunnassa järjestettävään Nuorten parlamentin täysistuntoon. Istuntopäivään osallistuu noin 300 nuorta ja 100 ohjaajaa. Istuntopäivänä on ohjelmassa mm. poliitikko nonstop, jossa nuoret voivat vapaasti valiten nostaa haluamiaan teemoja yhteiseen keskusteluun poliittisten päättäjien kanssa. Päivän kohokohta on Nuorten parlamentin suullinen kyselytunti, joka toteutetaan suullisen kyselytunnin menettelytapoja soveltaen.

Nuorten parlamentin ytimen muodostavat kouluissa ja kunnissa toimivat ryhmät, jotka tutustuvat ja tutkivat yhteiskunnallisia teemoja, keskustelevat ja pohtivat ajankohtaisia kysymyksiä. Näiden pohdintojen tuloksena Nuorten parlamenttiin lähetetään suullinen kysymys, joiden perusteella eduskunnan keskuskanslia laatii istunnon päiväjärjestyksen. Päiväjärjestykseen mahtuu mukaan kysymyksiä kolmisenkymmentä, joista runsaat 20 ehditään esittämään valtioneuvoston jäsenille vastattaviksi. Nämä kysymykset muodostavat yhden näkymän siihen, miten nuoret hahmottavat ajankohtaisia teemoja sekä sitä, mitkä peruskoulun oppilaiden mielestä ovat sellaisia yhteiskunnallisia kysymyksiä, joihin nuoret toivovat päättäjien puuttuvan.

Nuorten parlamenttiin saapui yhteensä 180 suullista kysymystä valtioneuvoston vastattavaksi Nuorten parlamentin täysistunnossa 16.4.2010.

Kysymysten muotoilua ohjeistetaan lähinnä pituuden ja perusteluiden osalta, mutta kysymysten aihepiiriä ei rajoiteta lainkaan. Kysymyksen voi osoittaa haluamalleen ministerille, mutta sitä ei edellytetä.

Saapuneet kysymykset lajitellaan aihepiirin mukaan eri ministereiden vastattavaksi, tosin osa kysymyksistä sisältää selkeästi kahden eri ministeriön toimivaltaan kuuluvia asioita, jolloin ne on luokiteltu kahden eri ministeriön alaisuuteen. Saapuneista 180

kysymyksestä kolme¹ olivat sen kaltaisia, että niitä ei luokiteltu lainkaan. Yhteensä 39 kysymystä luokiteltiin kahden tai kolmen ministeriön toimialueeseen kuuluviksi.

Ministeriö	Kysymysten lukumäärä
Opetus- ja kulttuuriministeriö	65
Työ- ja elinkeinoministeriö	46
Sosiaali- ja terveysministeriö	29
Oikeusministeriö	16
Liikenne- ja viestintäministeriö	15
Valtiovarainministeriö	14
Sisäasiainministeriö	11
Maa- ja metsätalousministeriö	9
Ympäristöministeriö	8
Puolustusministeriö	4
Ulkoasiainministeriö	3

Lukumääräisesti eniten kysymyksiä tehtiin opetus- ja kulttuuriministeriön toimialueeseen liittyvistä aiheista. Työ- ja elinkeinoministeriölle osoitettujen kysymysten suuri lukumäärä kuvastaa hyvin sitä, kuinka peruskoulun päättövaiheessa olevat nuoret kokevat itseään koskettavaksi aiheeksi työhön ja toimeentuloon liittyvät kysymykset. Nuorten kestokysymysteema – nuorten mielenterveyspalvelujen taso – nostaa sosiaali- ja terveysministeriön kolmanneksi suosituimmaksi teema-alueeksi.

Saapuneiden kysymysten joukossa on mielenkiintoisia uniikkeja kysymyksiä kuten esimerkiksi hämeenlinnalaisen Hakkalan koulun oppilaan Timo Virtasen kysymys vapaapalokuntien ja puolivakinaisten palokuntien sammutussopimusten kohtalosta ja tämän vaikutuksesta kansalaisiin.

Kysymyksistä on löydettävissä myös kysymysryppäitä, jotka koskettelevat samaa teemaa hiukan eri näkökulmista käsin. Aivan vastakkaisia näkökulmia nuoret tuottivat ainoastaan suhtautumisesta turkistarhaukseen. Mukana olivat kysymykset Euroopan Unionin tasoisesta turkistarhauskiellosta² ja Suomen aikataulusta tarhauksen kieltämiseksi Suomessa³. Nuoret ymmärsivät turkistarhauksen myös tärkeäksi elinkeinoksi, jota voitaisiin tukea niin, että eläinten hyvinvointi voitaisiin taata⁴ tai miten turkistarhaajille korvattaisiin elinkeinon menetykset, mikäli tarhaus kiellettäisiin Suomessa⁵.

¹ Pääministerille osoitettiin kysymys eduskunnan varojenkäytöstä sekä pyyntö kertoa yksi asia, jonka parantaisi Suomessa. Yksi kysyjä kritisoi suullisten kysymysten ajankohtaa pitäen sitä liian varhaisena, jotta mukaan saataisiin päivänpolttavia kysymyksiä.

² Karin Cederlöf, Mattlidens skola, Esbo

³ Onerva Martikainen, Arabian peruskoulu, Helsinki

⁴ Nina Niemi, Jalasjärven yläaste, Jalasjärvi

⁵ Henri Impiö, Merenojan koulu, Kalajoki

Opetukseen liittyvistä kysymyksistä suurimpia kokonaisuuksia olivat säästöihin ja koulujen lakkauttamisiin liittyvät kysymykset. Yhdeksi asiakokonaisuudeksi nuoret yhdistivät koulujen lakkauttamisesta koituneiden säästöjen siirtyminen koulukuljetusten kuluiksi. Koulujen ryhmäkokoihin kiinnitettiin myös huomiota ja toivottiin ”tasapuolisten ja oikeudenmukaisten ryhmäkokojen”⁶ aikaansaamista koko Suomessa.

Toinen selkeä asiakokonaisuus opetuksen alalla oli kouluruokailun järjestäminen ja mahdolliset kasvisruokapäivät⁷ kouluruokailussa. Toivottiin jopa korvamerkintää kouluruokailuun, jotta valtion kunnille jakama raha ei menisi kunnan kasvien hoitamiseen⁸. Nuoret olivat huolissaan mahdollisesta koulupäivän pidennyksestä ja vetosivat koulukuljetuksiin, perheen kanssa vietettyyn yhteiseen aikaan ja kustannuksiin⁹, kavereihin, harrastuksiin ja yöuniin¹⁰.

Nuoret kiinnittivät huomiota myös valmisteilla olleeseen perusopetuksen tuntijako työryhmän työhön nostamalla esille kielivalikoiman useammassa kysymyksessä¹¹. Yksittäisiä mainintoja eri oppiaineistakin oli useampia (mm. uskonto¹², ilmaistaito¹³, politiikan opetus¹⁴).

Nuorisotyöttömyys kirvoitti kysyjä pyytämään vastausta työvoimapulan käsitteeseen¹⁵, eläkeiän nostamisen vaikutukseen nuorisotyöttömyyteen¹⁶ ja nuorien epäasialliseen kohteluun työpaikoilla¹⁷. Tuponeuvottelujenkin mahdollisuutta väläyteltiin työtaistelutoimien ehkäisemiseksi¹⁸. Nuorten heikot kesätyömahdollisuudet ja nuorten työllistymisen opintojen jälkeen olivat useammankin kysymyksen sisältöjä. Lisäksi nuoret olivat havainneet sen, että ”toimeentulotuen saamista ollaan vaikeuttamassa joissakin kunnissa alle 25-vuotiailta”¹⁹. Nuoret odottivat myös kevään ja kesän aikana työttömyyslukujen ”nousevan vielä tätäkin karmeammaksi, kun oppilaitokset suoltavat tuhansia nuoria jo ennestään tukkoisille työmarkkinoille”²⁰.

Energiakysymykset, ilmastonmuutos ja lisäydinvoimarakentaminen oli yksi suosituimmista kysymysryppäistä. Nämä kolme teemaa kietoutuivat nuorten esittämissä kysymyksissä usein yhteen. Puhemiehen listalle oli nostettu kemiläisen

⁶ Eerika Tirkkonen, Salpausselän koulu, Lahti

⁷ Anastasija Gynninen, Kuninkaan koulu, Pori; Sanni Oranen Lievestuoreen koulu, Laukaa; Timo Lankia, Harjunrinteen koulu, Riihimäki

⁸ Riina Sinkko, Karakallion koulu, Espoo

⁹ Arttu Laisi, Arppen koulu, Kitee

¹⁰ Emilia Vuorenmaa, Kartanon koulu, Järvenpää

¹¹ Kristina Svindhufvud, Tapiolan koulu, Espoo; Taavi Pulkkinen, Kesämäenrinteen koulu, Lappeenranta; Philip Parisot, Espoon yhteislyseon koulu, Espoo; Tuulia Lerkkanen, Lievestuoreen koulu, Laukaa ja Vilma Wiro, Länsi-Porin koulu, Pori

¹² Jenni Virkkala, Pohjanlinnan koulu, Kankaanpää

¹³ Eveliina Martikainen, Ähtärin yhteiskoulu, Ähtäri

¹⁴ Vuokko Lahtinen, Kuopion yhteiskoulu, Kuopio

¹⁵ Veronica Saapunki, Svenska Privatskolan i Uleåborg, Uleåborg

¹⁶ Emmi Koskinen, Myllyharjun koulu, Loviisa

¹⁷ Karoliina Ahtiainen, Toivolanrannan koulu, Seinäjoki

¹⁸ Tuomas Honkala, Myllyharjun koulu, Loviisa

¹⁹ Anna Määttä, Viikin normaalikoulu, Helsinki

²⁰ Markus Niemi, Linikkalan koulu, Forssa

Hepolan koulun oppilaan Anette Heikkurin kysymys ydinvoiman lisärakentamisesta, joka viittasi 11.4.2008 Nuorten parlamentin istunnon äänestykseen ydinvoiman lisärakentamisesta. Em. istunnon 197 oppilasedustajasta 155 vastusti lisärakentamista.

Kysyjä kysyykin:

”--- Jos 2008 Nuorten parlamentti äänesti EI-ydinvoimalle, niin miksi meitä nuoria ei kuunnella tässä asiassa, vaan uuden ydinvoiman lisärakentamista harkitaan? Me nuoret olemme tulevaisuus. Mekö kannamme vastuu?”

Kysymys jäi kuitenkin esittämättä, kun Hepolan oppilasedustajat eivät päässeet matkaan Islannin tulivuorenpurkauksen aiheuttaman lentokiellon vuoksi. Ministeri Pekkarisen vastaus jäi siis saamatta. Yksilöllinen lähestyminen energia-aiheeseen oli kirkkonummelaisella Winellska skolanin oppilaalla Tomi Koskisella, joka oli tehnyt kysymyksen hevosenlannan hyödyntämisestä energiantuotannossa Ruotsin ja Saksan mallin mukaan.

Nuorten parlamentin yksi kysymysten kestoaiheista on ollut nuorten mielenterveyspalvelujen taso ja laatu. Helsinkiläisen Arabian peruskoulun oppilas Kaisa Pakarinen puki tuntonsa näin:

*”--- On luvattu lisää resursseja kouluterveydenhuoltoon ja nuorten mielenterveyspalveluihin sekä koulujen sosiaalisten taitojen opetuksen lisäämistä. Käytännössä oppilashuollon henkilöstöä on vähennetty suhteessa oppilasmäärään.--
- Näiden esimerkkien lisäksi nuorilla yleisille syömishäiriöille ei ole virallista hoitokanavaa, vaan niistä kärsivä joutuu eri viranomaisten palloteltavaksi. Tämä tekee hoidosta sattumanvaraista eikä sitä sairastavien tasavertaisuus toteudu. Onko mielenterveysongelmien hoito vain tuurista kiinni --- Kuka puolustaa heitä, jotka eivät jaksaa tai osaa vaatia apua? Meitä nuoria ei kiinnosta se, onko vastuu kunnalla vai valtiolla. Arvoisa puhemies, meitä kiinnostaa, milloin näemme konkreettisia tuloksia eli suurempia resursseja nuorten mielenterveystyöhön ja ennaltaehkäisyyn?---”*

Liikenteeseen liittyvien aiheiden teemoja olivat julkisen liikenteen taksat, rataverkosto ja tasoristeykset sekä mopokorttiuudistus.

Liikuntaan liittyvät kysymykset olivat yllättävästikin useampitasoisia; kysyttiin niin huippu-urheilun tukemisesta vedoten Vancouverin olympialaisten kehnoon menestykseen²¹, urheiluharrastusten liialliseen kilpailuhenkisyyteen²² ja yksilön liikuntaharrastuksen rahoittamisen tukemiseen²³.

²¹ Joel Romppainen, Humppilan yläaste, Humppila

²² Tatu Myllylä, Hollolan yläaste, Hollola

²³ Lilli Sulander, Anna Tapion koulu, Pälkäne

Nuorten kuuleminen edistämiseksi Nuorten parlamentin oppilasedustajat toivoivat nuorisovaltuustoja lakisääteiksi²⁴, ulkopaikkakuntalaisen nuoren oikeutta osallistua koulukuntansa nuorisovaltuustoon²⁵, nuorten kuulemista koulurakennusten ja – ympäristöjen suunnittelussa²⁶ ja kuntaliitoskuntien nuorten kuulemista sekä uuden kunnan tasolla että lähialuetasolla²⁷.

Nuoria oli kevään aikana pohdituttanut myös oikeuslaitoksen toiminta erityisesti seksuaalirikoksista langetettujen tuomioiden lievyys. Hankolaisen Hankoniemen yläasteen oppilas Emilia Kokkonen vetosi tutkimuksiin, joiden mukaan Suomi ei ole muiden Pohjoismaitten kanssa samoilla linjoilla raiskaustuomioissa. Lisäksi kysyjä halusi tietää valtioneuvoston näkemyksen ehdollisten tuomioiden tarkoituksesta yleensäkin. Nuoret kiinnittivät huomiota epäloogiseen lainsäädäntöön, jossa tähtisädetikku on kielletty alle 18-vuotiailta kun samaan aikaan 15-vuotias voi hankkia haulikon²⁸ sekä kansalaisten tasa-arvoiseen kohteluun oikeuslaitoksessa²⁹.

Kaikki Nuorten parlamenttiin saapuneet kysymykset on julkaistu osoitteessa <www.nuorteneduskunta.fi/Suomeksi/Nuorten-parlamentti/Keski/Nuorten-parlamentin-istunto-2010/Suulliset-kysymykset/>

Tiina Karhuvirta

Kerhokeskus – koulutyön tuki ry

²⁴ Aake Rapala, Raumanmeren peruskoulu, Rauma ja Jenny Juusela Tampereen Nuorisofoorumi, Tampere

²⁵ Niko Nenonen, Joroisten yläkoulu, Joroinen

²⁶ Vivian Chandler, Länsimäen koulu, Vantaa

²⁷ Kimi Uosukainen, Lahden yhteiskoulu, Lahti

²⁸ Lea Perkiömäki, Laihian keskuskoulu, Laihia ja Riku Hiltunen, Jyväskylän normaalikoulu, Jyväskylä

²⁹ Taija Myllykoski, Jussinpekan koulu, Sievi